

Styring og ledelse

SpareBank 1 SMN tufter sin virksomhet på kortrelste beslutninger, og styrker sin selvstendighet ved å være alliansepartner i SpareBank 1.

Konsernledelsen

Finn Haugan (1953)

Konsernsjef

Siviløkonom fra BI (1977).

Tiltrådte som administrerende direktør i SpareBank 1 SMN i 1991. Endret tittel til konsernsjef i 2010. Tidligere ansatt i Fokus Bank i 13 år, hvorav siste to år som viseadministrerende direktør.

Styreleder i BN Bank, nestleder i Finans Norge (FNO) og styremedlem i Sparebankforeningen. Styremedlem i SpareBank 1 Gruppen, NETS og Bank 1 Oslo Akershus.

Styreleder i Fotograf Schrøders Stiftelse og Foto Schrøder samt leder av Direksjonen i Selskabet for Trondhjems Bys Vel.

Vegard Helland (1975)

Konserndirektør Næringsliv

Siviløkonom fra Handelshøyskolen i Bodø (1999), Autorisert Finansanalytiker fra NHH (2007).

Ansatt i SpareBank 1 SMN siden 2003 og har primært jobbet med konsernkunder. Leder for næringslivsdivisjonen fra august 2010. Leder for konsernkredittutvalget i SpareBank 1 SMN siden 2007. Tidligere erfaring fra KPMG samt Senter for havbruk og fiskeri.

Styreleder i SpareBank 1 Finans Midt-Norge og styremedlem i SpareBank 1 Gruppen Finans, Conecto og Mavi XV. Varamedlem i styret i SpareBank 1 SMN Card Solutions.

Kjell Fordal (1957)

Konserndirektør Finans

Siviløkonom fra BI (1981) samt Master of Management BI (2004).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 1982.

Styreleder i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN, SpareBank 1 SMN Pensjonskasse, SpareBank 1 Næringskreditt, SpareBank 1 Boligkreditt og Prøven Eiendom. Styremedlem i SpareBank 1 Markets, SpareBank 1 Kredittkort, SpareBank 1 SMN Invest, SpareBank 1 SMN Kvartalet, BN Boligkreditt og Bolig- og Næringskreditt.

Tina Steinsvik Sund (1970)

Konserndirektør Digital forretning og HR

Sivilingeniør, Industriell Økonomi fra NTH (1995), MBA fra INSEAD, Frankrike (2000).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2006. Tidligere ansatt i Accenture og Intel Capital.

Styreleder i SpareBank 1 SMN Invest, SpareBank 1 SMN Card Solutions og SpareBank 1 Bygget Trondheim. Styremedlem i ProVenture Seed og Argentum Fondsinvesteringer.

Wenche Margaretha Seljeseth (1964)

Konserndirektør Produkt, prosesser og produksjon

Jurist fra Universitetet i Oslo (1996). Bachelor of Business Administration fra BI (2002).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2008. Tiltrådte stillingen som konserndirektør i 2011. Erfaring fra ulike lederstillinger i Vital Forsikring og Gjensidige.

Styremedlem i SpareBank 1 Forsikring, Sparebank 1 Skadeforsikring, SpareBank 1 Bilplan, Allegro Finans og Brannstasjonen SMN.

Svein Tore Samdal (1971)

Konserndirektør Kontorer

Cand. Polit. fra NTNU (1999).

Ansatt i SpareBank 1 SMN i 2013. Har vært i ledende funksjoner i EiendomsMegler 1 Midt-Norge siden han startet i 2006. Tidligere landslagssjef for langrenn damer i Norges Skiforbund fra 2001-2006.

Styreverv i Aktimed Nord-Trøndelag, Retro, Lounge og KG Treningssenter.

Styret

Kjell Bjordal (1953) styreleder

Siviløkonom fra NHH (1976), 1. avdeling jus og AMP Wharton Business School (1989). Medlem av styret siden 2007.

Selvstendig virksomhet.

Erfaring som adm. direktør i EWOS-Gruppen og leder fôrdivisjonen i Cermaq, økonomidirektør og konsernsjef i Glamox Gruppen, administrerende direktør i NorAqua samt direktør Trøndelag Teater. Styreleder i Axess, Brødrene Dyrøy, Norsk Landbrukskjemi samt Florvaag Bruk Holding, styremedlem i Entra Eiendom og Pharmaq.

Deltatt på 17 av 17 styremøter i 2013.

Bård Benum (1962) nestleder

Sivilingeniør fra NTNU (1987).

Styremedlem siden mars 2009.

Konsernsjef i Powel. Erfaring fra ledende stillinger i Norsk Hydro, Statoil, Reitangruppen. Administrerende direktør i Cresco 1998-2000 og Vital Forsikring 2001-2007.

Deltatt på 16 av 17 styremøter i 2013.

Paul E. Hjelm-Hansen (1962)

MBA fra Universitetet i Denver, USA (1988), Autorisert Europeisk Finansanalytiker (AFA) fra NHH (1996) og Autorisert Porteføljeforvalter (Norske Finansanalytikeres Forening/NHH 2001).

Medlem av styret og leder av revisjonsutvalget siden 2008. Leder av risikoutvalget siden 2013.

Privat investor og selvstendig næringsdrivende innen rådgivning. Har hatt stillinger som finansanalytiker, porteføljeforvalter i Christiania Bank og Kreditkasse og Fokus Bank samt finanssjef og finansdirektør i henholdsvis Bachke & Co og Det norske oljeselskap.

Styreleder i Arild og Emilie Bachkes Fond, Trondhjems Kunstforenings legatstyre og Generalkonsul Adolf Øiens Donationsfond. Styremedlem i Bachke & Co.

Deltatt på 17 av 17 styremøter i 2013.

Arnhild Holstad (1963)

Cand.mag. og journalist.

Medlem av styret siden 2010.

Kommunikasjonssjef i Statskog siden 2007. Politisk rådgiver i Arbeids- og inkluderingsdepartementet 2005-2007. Prosjektleder i Olav Duun Innovasjon 2003-2005. Journalist i Namdalsavisa 1991-2003. Flyktningekonsulent i Aukra kommune 1988-1989. Lærer på Oppegård vg. skole 1987-1988.

Styremedlem i NTE Holding.

Deltatt på 17 av 17 styremøter i 2013.

Aud Skrudland (1959)

Veterinær fra NVH (1984). Spesialist på fiske sykdommer. Videreutdanning innen markedsføring og offentlig rett.

Medlem av styret siden 2010.

Ansatt som spesialinspektør i Mattilsynets regionkontor i Steinkjer. Arbeidserfaring fra oppdrettsnæringen innen fiskehelse og produktutvikling, markedsføring og salg av legemidler til fisk.

Medlem av programstyret for Havbruk i Norges Forskningsråd. Tidligere medlem av kommunestyre og formannskap i Averøy kommune, styret i Romsdal Fellesbank, kontrollkomiteen og representantskapet i SpareBank 1 SMN.

Deltatt på 16 av 17 styremøter i 2013.

Morten Loktu (1960)

Sivilingeniør NTH (1984).

Medlem av styret siden 2013.

Områdedirektør for Statoils produksjon- og utviklingsaktivitet utenfor Midt-Norge. Begynte i Statoil i 1985 og har i perioden hatt ulike stillinger innen bl.a. forskning og utvikling. Ansvar for teknologiorganisasjonen i Statoil 2000-2002. Senior Vice President for forskning og utvikling i Statoil 2005-2010.

Konsernsjef i SINTEF-gruppen 2002-2004. Tidligere styremedlem og styreleder i NTNU, styremedlem i RBK.

Deltatt på 8 av 12 styremøter i 2013.

Venche Johnsen (1952)

Diverse utdanning gjennom Bankakademiet og på høyskolenivå.

Medlem av styret siden 2004.

Konserntillitsvalgt i Finansforbundet i SpareBank 1 SMN. 35 års praksis i ulike posisjoner i SpareBank 1 SMN.

Deltatt på 16 av 17 styremøter i 2013.

Bente Karin Trana (1959)

Siviløkonom (1984), div. etterutd. NTNU (1996, 2009), Forsvarets høyskole (2002).

Varamedlem av styret siden 2010. Fast møtende.

Avdelingsdirektør Statens Vegvesen siden 2001, tidligere administrasjonssjef og konst. vgsjef i Statens Vegvesen Nord-Trøndelag. 13 års erfaring med ansvar innen prosjektstyring fra Aker Verdal og Aker Engineering. Erfaring fra Høgskolen i Nord-Trøndelag samt Norges Eksportråd i Milano. Styreleder STAS i Steinkjer. Nestleder Forsvarets høgskoleforening i Oslo.

Deltatt på 14 av 17 styremøter i 2013.

Jan Gunnar Kvam (1947)

Diverse utdanning gjennom Bankakademiet.

Varemedlem av styret siden 2004. Fast møtende varamedlem for ansatte.

Nestleder i Finansforbundet i SpareBank 1 SMN. 43 års praksis i ulike posisjoner i SpareBank 1 SMN.

Deltatt på 16 av 17 styremøter i 2013.

Tillitsvalgte

Representantskapet

Medlemmer valgt av egenkapitalbeviserne	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Alf E. Erevik	Hønefoss	210.248
Arne Lorentsen	Trondheim	160.367
Asbjørn Tronsgård	Sunnalsøra	37.222
Anne-Brit Skjetne	Levanger	3.972.032
Berit Tiller	Trondheim	877
Erik Sture Larre	Oslo	1.135.193
Gunnar Heglund	Trondheim	825.931
Jorunn Skjermo	Trondheim	0
Lars Bjarne Tvete (nestleder)	Trondheim	1.600
Marit Collin	Trondheim	3.555
Odd Reitan	Trondheim	0
Olav Revhaug	Oslo	0
Stig Jakobsen	Angvik	21.991
Thor Arne Falkanger	Trondheim	209.255
Thor Christian Haugland	Stavanger	234.777
Torgeir Svae	Oslo	2.736.435
Widar Slemdal Andersen	Rælingen	13.886

Medlemmer valgt av innskyterne	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Anne Lise Aunaas	Trondheim	0
Jan-Yngvar Kiel	Bosberg	0
Leif Helge Kongshaug	Averøy	0
Marit Dille	Abelvær	2.000
Randi Bakken	Trondheim	0
Randi Borghild Dyrnes (leder)	Molde	0
Aage Rostad	Verdal	2.494
Ingunn Kjeldstad	Levanger	0

Medlemmer valgt av fylkestingene	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Anne Sophie Hundstad	Trondheim	0
Elin Agdestein	Steinkjer	0
Gunn Iversen Stokke	Buvik	0
Hans Martin Storø	Lund	5.179
Jonny Meland	Sunnalsøra	0
Torgeir Dahl	Molde	0
Torhild Aarbergsbotten	Brekstad	0
Trine Hallem	Verdal	0

Medlemmer valgt av ansatte	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Alvhild Skogmo Jensen	Namsos	2.000
Ann Kristin Leirvik Sletnes	Torvikbukt	3
Ellinor Finserås	Trondheim	601
Greta Rønning	Trondheim	0
Gunn Lerstad Brenne	Ekne	5.836
Inge Lindseth	Trondheim	25.119
Rolf Bratlie	Trondheim	0
Oddbjørn Kulseth	Stjørdal	7.293
Hege Karina Bøe	Molde	1.560
Randi Selnes Herskedal	Fræna	8.343

Styret

	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Kjell Bjordal, leder	Molde	100.000
Bård Benum, nestleder	Trondheim	0
Arnhild Holstad	Namsos	0
Aud Skrudland	Averøy	1.765
Morten Loktu	Trondheim	0
Paul E. Hjelm-Hansen	Trondheim	49.219
Venche Johnsen	Trondheim	24.716
Bente Karin Trana (varamedlem)	Steinkjer	0
Jan Gunnar Kvam (varamedlem)	Trondheim	16.245
Pål Hofstad (varamedlem)	Verdal	0
Randi Sollie Denstad (varamedlem)	Rissa	0

Kontrollkomiteen

	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Terje Lium	Trondheim	0
Anders Lian	Trondheim	0
Terje Ruud	Trondheim	0

Valgkomiteen

	Bosted	Antall egenkapitalbevis*
Lars Bjarne Tvete	Trondheim	1.600
Jonny Meland	Sundalsøra	0
Marit Dille	Abelvær	2.000
Alvhild Skogmo Jensen	Namsos	2.000

* Antall egenkapitalbevis per 31. desember 2013 inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående, selskaper man kontrollerer og selskaper man er valgt på vegne av

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SMN omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter og legger grunnlaget for langsiktig verdiskaping til det beste for egenkapitalbeviserne, ansatte og samfunnet forøvrig.

SpareBank 1 SMN avlegger i samsvar med regnskapsloven § 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012 en redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse.

Regnskapslovens § 3-3b, 2. ledd

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens § 3-3b annet ledd er dekket i SpareBank 1 SMN. Nummereringen under gjengir nummereringen i paragrafen.

Redegjørelsen for prinsipper og praksis vedrørende foretaksstyring etter første ledd skal minst inneholde følgende opplysninger:

1. "En angivelse av anbefalinger og regelverk om foretaksstyring som foretaket er omfattet av eller for øvrig velger å følge": Prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SMN er basert på norsk lov og konsernet følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES, så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Det henvises ellers til redegjørelsens punkt 1, Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse, for en nærmere beskrivelse.
2. "Opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1 er offentlig tilgjengelige": Anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse er tilgjengelig på nues.no.
3. "En begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalinger og regelverk som nevnt i nr. 1": Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterleves nedenfor.
4. "En beskrivelse av hovedelementene i foretakets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen": Det henvises til punkt 10 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor for en beskrivelse av internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.
5. "Vedtaksbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5": Det henvises til punkt 6 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor for en beskrivelse av SpareBank 1 SMN sin etterlevelse.
6. "Sammensetningen til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid": Se punktene 6, 7, 8 og 9 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

7. "Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer": Se redegjørelsen for anbefalingens punkt 8 nedenfor.

8. "Vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis": Se punkt 3 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 23. oktober 2012 er fulgt opp i SpareBank 1 SMN.

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

(Anbefalingens pkt. 1)

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterlevs i SpareBank 1 SMN.

Anbefalingen gjelder så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Eventuelle avvik er det redegjort for i teksten nedenfor.

SpareBank 1 SMN har vedtatt en egen policy for eierstyring og selskapsledelse, og legger vekt på å videreutvikle sin policy innenfor rammen av aktuelle lover og i tråd med de anbefalinger som kommer fra ledende miljøer.

Banken skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at dens uttalte mål og strategier blir nådd og realisert. God virksomhetsstyring i SpareBank 1 SMN omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som banken styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken. Banken følger Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse så langt det passer for sparebanker med egenkapitalbevis. Anbefalingen er tilgjengelig på nues.no.

Banken har særlig vektlagt:

- en struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- en effektiv risikostyring
- fullstendig informasjon og effektiv kommunikasjon
- likebehandling av egenkapitalbevisereierne og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Medarbeiderne i SpareBank 1 SMN skal kjennetegnes ved at de har en høy etisk standard. Dette innebærer at de ansatte skal vise en adferd som oppfattes som tillitvekkende, ærlig og redelig og som er i henhold til de normer, regler og lover som gjelder i samfunnet i de tilfeller de ansatte identifiseres med bedriften.

SpareBank 1 SMN sine etikkregler omhandler blant annet habilitet, forhold til kunder, leverandører og konkurrenter, verdipapirhandel, innsideregler og relevante privatøkonomiske forhold. Dette regelverket gjelder for alle ansatte og tillitsvalgte i styrende organer.

Alle ansatte og tillitsvalgte i SpareBank 1 SMN er i henhold til eksterne krav og interne retningslinjer pålagt taushetsplikt om den informasjonen de i sitt arbeid får kjennskap til om konsernets eller kundens forhold. Denne taushetsplikten gjelder ikke bare overfor utenforstående, men også overfor medarbeidere som ikke har tjenstlig behov for de aktuelle opplysningene i sitt arbeid. Videre skal ingen medarbeidere i SpareBank 1 SMN, via datasystemene eller på annen måte, aktivt søke opplysninger om andre medarbeidere eller kunder når det ikke er nødvendig for vedkommendes arbeid. SpareBank 1 SMN sine etikkregler slår fast at en medarbeider straks skal informere sin overordnede eller andre kontaktpersoner som er definert i egen varslingsrutine dersom han eller hun får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende lover og regler eller vesentlige brudd på interne bestemmelser. Ansatte som varsler om kritikkverdige forhold i samsvar med interne rutiner skal ikke utsettes for belastning som følge av varslingen.

SpareBank 1 SMN ønsker å medvirke til en bærekraftig samfunnsutvikling gjennom ansvarlig forretningsdrift og dette innebærer mellom annet å ivareta hensynet til etikk, miljø og sosiale forhold. SpareBank 1 SMN har derfor utarbeidet en egen strategi for forvaltning av bankens samfunnsansvar (CSR).

Samfunnsansvar er en integrert del av bankens virksomhet og ansvaret uttrykkes gjennom de strategier, tiltak og aktiviteter banken planlegger og gjennomfører. Samfunnsansvaret kommer til uttrykk gjennom hvordan vi forvalter de ressurser vi disponerer og vår dialog med ansatte, eiere, kunder, lokalsamfunn og øvrige interessenter. I tillegg er det etablert en innkjøpsstrategi som beskriver det etiske rammeverket, krav til leverandører og hvilke kriterier banken legger til grunn ved innkjøp.

Det vises ellers til eget kapittel om samfunnsansvar i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 1: Ingen

Virksomhet

(Anbefalingens pkt. 2)

SpareBank 1 SMN er et selvstendig finanskonsern i SpareBank 1-alliansen. Bankens visjon er å være den anbefalte banken. I henhold til vedtektene i SpareBank 1 SMN er formålet med virksomheten å fremme sparing ved å ta i mot innskudd fra innskyttere og å forvalte på trygg måte de midler som den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Banken kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med den til enhver tid gjeldende lovgivning. Vedtektene i sin helhet finnes på bankens nettside.

Bankens forretningsidé er å yte finansiell rådgiving til privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor i primært Nord- og Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal samt Sogn og Fjordane slik at de kan realisere sine mål gjennom investering, sparing, betaling og sikring av liv og verdier. I tillegg skal konsernet drive eiendomsmegling, kapitalforvaltning, leasing og regnskapsføring i de samme geografiske områder og til de samme kundegrupper.

Våre kunder skal oppfatte oss som nær og dyktig. Det betyr at vi skal være nær våre kunder gjennom personlig kontakt, at vi tar initiativ til å møte kunden med de beste rådene og produktene samt at vi skal være en aktiv støttespiller i regionen. Dyktig innebærer at vi skal tilby et bredt og tidsriktig produktspekter, ha

medarbeidere med solid fagkompetanse og gode ferdigheter. Vi skal ha høy etisk standard i alt vi gjør og våre kunder skal oppleve at de får dekket sine behov for finansiell rådgivning og tjenester på en profesjonell og faglig måte.

Avvik fra anbefalingens pkt. 2: Ingen

Selskapskapital og utbytte

(Anbefalingens pkt. 3)

Styret foretar løpende en vurdering av kapital situasjonen i lys av selskapets mål, strategi og ønsket risikoprofil. SpareBank 1 SMN hadde per 31. desember 2013 en egenkapital på 11,2 milliarder kroner. Kjernekapitaldekningen per 31. desember 2013 var 13,0 prosent og ren kjernekapital var per 31. desember 2013 11,1 prosent.

For detaljert informasjon om kapitaldekningen, se egen note i årsrapporten, og for en nærmere omtale av reglene om kapitaldekning og hvilke prinsipper SpareBank 1 SMN legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, vises det til konsernets Pilar 3-rapportering som er publisert på smn.no samt kapitlet om risiko- og kapitalstyring i årsrapporten.

Utbytte

SpareBank 1 SMN sitt mål er å forvalte konsernets ressurser på en måte som gir egenkapitabeviserne en god, stabil og konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og kursstigning på egenkapitalbevisene.

Årsoverskuddet vil bli fordelt mellom eierkapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen (tidligere sparebankens fond) i samsvar med deres andel av bankens egenkapital.

SpareBank 1 SMN legger til grunn at opp til halvparten av eierkapitalens andel av overskuddet utbetales som utbytte, og tilsvarende at opp til halvparten av grunnfondskapitalens andel av overskuddet utbetales som gaver eller overføres til en Sparebankstiftelsen SMN. Dette forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelse av utbyttet blir det tatt hensyn til forventet resultatutvikling i en normalisert markedssituasjon, eksterne rammebetingelser og behov for kjernekapital. Det er bankens representantskap som fastsetter det årlige utbytte basert på forslag fra styret. Utbyttepolitikken er tilgjengelig på bankens hjemmeside.

Underskudd

Eventuelt underskudd dekkes ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningfondet. Underskudd som ikke dekkes av dette, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet, og dernest ved nedsettelse av vedtektsfastsatt eierandelskapital.

Erverv av egne egenkapitalbevis

Styret i SpareBank 1 SMN har fullmakt til å kjøpe egne egenkapitalbevis for inntil ti prosent av bankens eierandelskapital. Slike kjøp skal skje ved handel i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Den samlede beholdningen av egenkapitalbevis som banken eier og/eller har avtalepart i kan ikke overstige ti prosent av bankens eierandelskapital. Hvert egenkapitalbevis kan kjøpes til kurser mellom 1 og 200 kroner. Fullmakten er gyldig i 13 måneder fra vedtaket ble fattet i representantskapets møte 21. mars 2013.

Kapitalforhøyelse

Styrefullmakter til kapitalforhøyelser gis på bakgrunn av konkrete og definerte formål. Per 31. desember 2013 foreligger det ingen styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse i SpareBank 1 SMN.

Avvik fra anbefalingens pkt. 3: Ingen

Likebehandling av aksjonærer og transaksjoner med nærstående

(Anbefalingens pkt. 4)

SpareBank 1 SMN har én egenkapitalbevisklasse. Gjennom vedtektene og i styrets og ledelsens arbeid legges det vekt på at alle egenkapitalbevisiere skal likebehandles og ha samme mulighet for innflytelse. Alle egenkapitalbevis har lik stemmerett. Banken forholder seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebank med egenkapitalbevis.

Ved forhøyelse av eierandelskapitalen skal eksisterende eiere ha fortrinnsrett med mindre særlige forhold tilsier at dette fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet. SpareBank 1 SMN har ved ujevne mellomrom gjennomført ansatteemisjoner og slike kapitalforhøyelser er gjennomført i den hensikt å styrke ansattes eierskap til egen bank og interesse for bankens kapitalinstrument. En eventuell utøvelse av styrets fullmakt til erverv av egne egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 SMN slår fast at et styremedlem ikke må delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik betydning for egen del eller for noen nærstående at medlemmet må anses for direkte eller indirekte å ha personlig eller økonomisk særinteresse i saken. Det samme følger av de etiske retningslinjene i SpareBank 1 SMN. Den enkelte plikter selv å påse at han eller hun ikke er inhabil i behandlingen av en sak. Styret skal godkjenne avtaler mellom banken og et styremedlem eller med konsernsjefen. Styret skal også godkjenne avtaler mellom banken og tredjemand, der et styremedlem eller konsernsjefen måtte ha en særlig interesse. Styremedlemmer skal på eget initiativ opplyse om enhver interesse den enkelte eller vedkommendes nærstående kan ha i avgjørelsen av et spørsmål. Med mindre styremedlemmet selv velger å fratre ved behandlingen eller avgjørelsen av en sak, skal styret beslutte om vedkommende skal fratre. Ved vurderingen skal det legges vekt på alle former for personlige, økonomiske eller andre interesser hos styremedlemmet og behovet for allmennhetens tillit til bankens virksomhet. Styrets vurderinger av habilitetsspørsmål skal protokolleres.

Avvik fra anbefalingens pkt. 4: Ingen

Fri omsettelighet

(Anbefalingens pkt. 5)

Bankens egenkapitalbevis er notert på Oslo Børs med ticker MING og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger på omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 5: Ingen

Generalforsamling

(Anbefalingens pkt. 6)

Generalforsamling (representantskap)

En sparebank er i utgangspunktet en selveid institusjon. Styringsstrukturen og sammensetningen av styringsorganene atskiller seg fra aksjeselskaper, jf. sparebanklovens § 7 om hvilke organer en sparebank skal ha – forstanderskap (representantskap), kontrollkomité og styre. Bankens øverste organ er representantskapet som er sammensatt av egenkapitalbevisiere, innskytere, ansatte og representanter fra det offentlige.

Representantskapet skal se til at banken virker etter sitt formål og i samsvar med lov, vedtekter og representantskapets vedtak.

Representantskapet har 43 medlemmer og 32 varamedlemmer med følgende representasjon:

- egenkapitalbevisiere: 17 medlemmer med 10 varamedlemmer
- fylkestingene i Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal: 8 medlemmer med 8 varamedlemmer
- innskytere: 8 medlemmer og 8 varamedlemmer
- ansatte: 10 medlemmer med 6 varamedlemmer

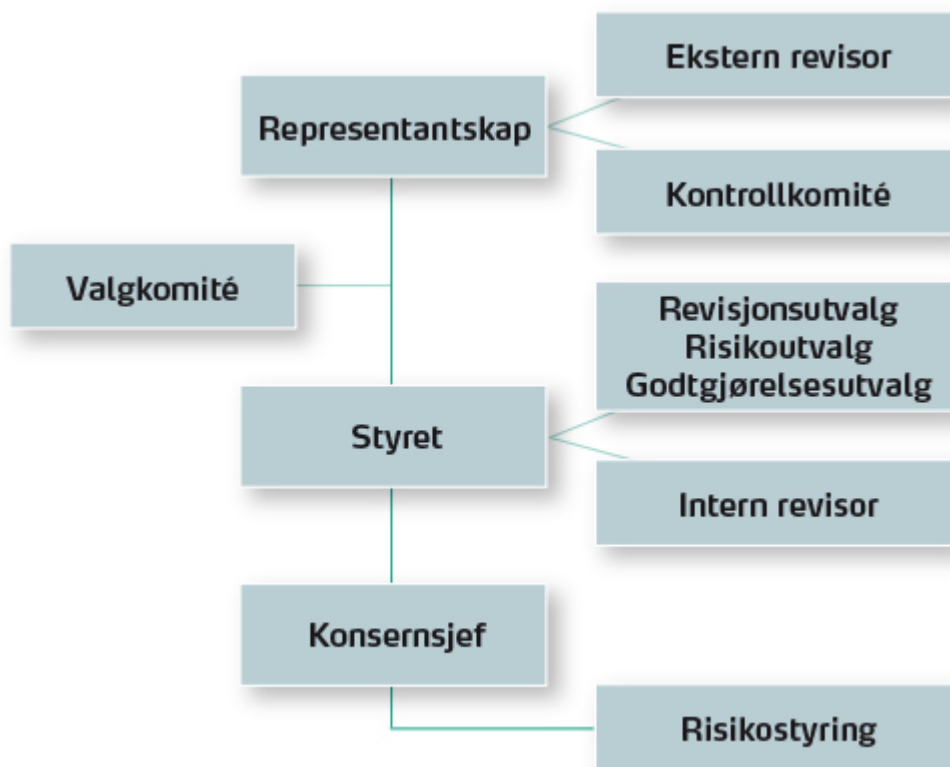
Etter lovgivningen legges det vekt på at de valgte medlemmer til sammen avspeiler sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper og samfunnsfunksjon. I en sparebank som har utstedt omsettelige egenkapitalbevis, må minst en femdel og ikke mer enn to femdel av representantskapets medlemmer, velges av eierne av egenkapitalbevisene. Representantskapet fastsetter konsernets årsregnskap, gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lån og til å foreta kapitalforhøyelser samt velger medlemmene til bankens styre, kontrollkomité og valgkomité. Videre vedtar representantskapet godtgjørelse for nevnte organer. Til representantskapets møter innkalles også styrets medlemmer, konsernsjefen, kontrollkomiteen og revisor. Disse kan delta i forhandlingene, men har ikke stemmerett. Representantskapets leder er møteleder, eller ved dennes fravær, nestlederen.

Innkalling til representantskapets møter sendes medlemmene og er tilgjengelig på bankens hjemmeside senest 21 dager før møtet avholdes. Målet er at de forslag til vedtak og saksvedlegg som sendes ut er tilstrekkelig detaljert og dekkende til at representantskapets medlemmer kan ta stilling til de saker som skal behandles. Protokoll fra møtene i representantskapet tilgjengeliggjøres også på bankens hjemmeside.

Det avholdes årlig ett valgmøte for egenkapitalbevisierne hvor representanter til representantskapet velges og hvor det informeres om konsernets finansielle situasjon. I tillegg velges medlemmer av egenkapitalbevisierens valgkomité.

Hvert egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Alle egenkapitalbevisiere kan delta på møtet, og det er anledning til å stemme med fullmakt.

En oversikt over representantskapets medlemmer finnes på smn.no.

Styrings- og kontrollorganer i SpareBank 1 SMN

Kontrollkomité

Kontrollkomiteen fører tilsyn med banken med utgangspunkt i sparebanklovens § 13 samt Finanstilsynets normalinstruks.

Komiteens formål er å føre tilsyn med at banken virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter samt pålegg og henstillinger fra Finanstilsynet. Arbeidet omfatter hele virksomheten inkl. datterselskap. Kontrollkomiteen er en egen valgt komité i datterselskapet SpareBank 1 Finans Midt-Norge.

For å ivareta oppgavene skal komiteen blant annet:

- gjennomgå utvalgte styrebeslutninger og arbeidsdokumenter og påse at styret følger opp sine beslutninger
- følge med i utviklingen av sentrale nøkkeltall
- få seg forelagt dokumentasjon for bankens kontrollopplegg og påse at kontrollen virker som forutsatt
- gjennomgå interne revisjonsrapporter og valgt revisors skriftlige henvendelser til banken og påse at evt. anmerkninger blir forsvarlig behandlet
- samarbeide med styrets leder og selskapets revisor om arbeidsplaner og viktige observasjoner jf. Instruksens § 5

Kontrollkomiteen gir hvert år melding til Finanstilsynet om sitt arbeid. I tillegg gir komiteen hvert år melding til representantskapet om sitt arbeid samt en uttalelse til representantskapet om årsregnskapet og årsberetningen.

Referat fra kontrollkomiteens møter sendes bankens styre, representantskapets leder, internrevisor samt risk manager. Videre fremlegges kontrollkomiteens protokoller i representantskapsmøtene.

Kontrollkomiteen har normalt åtte møter i året. Konsernsjefen deltar i møtene og i tillegg har komiteen årlige møter med styrets leder, leder i revisjons- og risikoutvalgene samt representantskapets leder.

Kontrollkomiteen er valgt av representantskapet og består av tre medlemmer og to varamedlemmer.

Medlemmene velges for to år av gangen.

Avvik fra anbefalingens pkt. 6: Når det gjelder bankens sammensetning av organer, forholder SpareBank 1 SMN seg til sparebanklovens bestemmelser.

Valgkomité

(Anbefalingens pkt. 7)

I samsvar med SpareBank 1 SMN sine vedtekter er det etablert tre valgkomiteer og i tillegg en valgkomité for ansattes valg.

Valgkomité for representantskapet

Representantskapet velger en valgkomité blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen består av fire medlemmer og fire varamedlemmer. Valgkomiteen består av en representant fra henholdsvis egenkapitalbeveiseierne, innskyterne, offentlig valgte og ansatte i tillegg til ett varamedlem fra hver gruppe. Egenkapitalbeveiseiernes representant i valgkomiteen må være medlem av valgkomiteen for egenkapitalbeveiseiernes valg.

Komiteen legger i forbindelse med valgene vekt på en sammensetning basert på kompetanse og kjønn. Komiteens oppgave er å forberede valg på leder og nestleder i representantskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til bankens styre og kontrollkomité samt medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen for representantskapet. Valgkomiteen har også som oppgave å gjennomgå og foreslå eventuelle endringer i honorarstrukturen for bankens tillitsvalgte.

Valgkomité for innskyternes valg

De innskytervalgte medlemmer av representantskapet velger en egen valgkomité på tre medlemmer og tre varamedlemmer, med ett medlem og ett varamedlem fra hvert av de tre valgdistriktene. Valgkomiteen skal forberede innskyternes valg på medlemmer og varamedlemmer til bankens representantskap samt medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for innskyterne.

Valgkomité for valg av eiere av egenkapitalbevis

Egenkapitalbeveiseierne velger på egenkapitalbeveisermøte en valgkomité. Valgkomiteen skal ha tre medlemmer og to varamedlemmer. Minst ett av medlemmene og varamedlemmene må være medlem av representantskapet. Valgkomiteen skal forberede egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer med varamedlemmer til representantskapet samt valget av medlemmer og varamedlemmer til valgkomiteen for egenkapitalbeveiseierne.

Valgkomité for ansattes valg

I henhold til sparebankloven skal valget tilrettelegges av et valgstyre med representanter oppnevnt av styret. Valgstyret skal bestå av minst tre medlemmer og med representanter for både de ansatte og for ledelsen.

Avvik fra anbefalingens pkt. 7: Alle medlemmene av valgkomiteen til representantskapet velges blant de grupper som er representert i representantskapet, iht. forskrift om valgkomiteer i sparebanker. Det er foreløpig ikke vurdert å utvide komiteen med et medlem som ikke er medlem av representantskapet. Representantskapet har ikke per 31. desember 2013 fastsatt nærmere retningslinjer for valgkomiteen utover det som er fastlagt i lov, forskrift og vedtekter.

Representantskap og styret, sammensetning og uavhengighet

(Anbefalingens pkt. 8)

Det vises til punkt 6 for informasjon om generalforsamling/representantskapet. Styret består av åtte fast møtende medlemmer hvorav sju velges av representantskapet og en velges av de ansatte. Fire av styrets åtte medlemmer er kvinner, hvorav tre er valgt av representantskapet og én er ansattrepresentant. Til styremøtene møter også ett fast møtende varamedlem for ansatte. Medlemmene velges for to år av gangen, og kan maksimalt sitte i 20 år, hvorav 12 år sammenhengende i samme verv. Konsernsjefen er ikke medlem av styret. Ingen av styremedlemmene valgt av representantskapet har noen ansettelses- eller oppdragstakerforhold til konsernet utover sine verv som tillitsvalgte. Styremedlemmenes uavhengighet er vurdert av valgkomiteen og styrets medlemmer er vurdert som uavhengige, med unntak av de ansattevalgte styremedlemmene. Leder og nestleder velges av representantskapet ved særskilte valg for ett år av gangen.

Sammensetningen av styret er basert på kompetanse, kapasitet og mangfold og er basert på bankens vedtekter. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i årsrapporten og på smn.no. Valgkomiteen har laget en kravspesifikasjon som utgangspunkt for styrets sammensetning. Styret har minimum 11 møter i året og medlemmenes deltakelse på styremøtene er beskrevet i årsrapporten. Styrets medlemmer oppfordres til å eie egenkapitalbevis i banken og deres beholdning av egenkapitalbevis i SpareBank 1 SMN fremkommer under presentasjonen av styret i årsrapporten og på bankens nettside.

Avvik fra anbefalingens pkt. 8: Ingen

Styrets arbeid

(Anbefalingens pkt. 9)

Representantskapet har vedtatt en styreinstruks som gir regler om styrets arbeid og saksbehandling. Styret leder bankens virksomhet i samsvar med lover, vedtekter og vedtak i representantskapet. Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Styret har også en plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. I tillegg fastsetter styret bankens strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Det er styret som ansetter og avsetter konsernsjef.

Styret mottar periodisk rapportering av resultatutvikling, markedsutvikling, ledelses-, personal- og organisasjonsmessig utvikling og utvikling i risikobildet og risikoeksponeringen for konsernet. Styret foretar

en årlig evaluering av sitt arbeid med hensyn til arbeidsform, saksbehandling, møtестruktur og prioritering av oppgaver og dette gir grunnlag for endringer og tiltak. I tillegg foretas en evaluering av hvilken kompetanse styret besitter.

Revisjonsutvalg og Risikoutvalg

Styret har etablert et revisjonsutvalg og et risikoutvalg som består av tre medlemmer fra bankens styre. Medlemmene oppnevnes for en periode på to år. Revisjonsutvalget og risikoutvalget er forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret, med formål å foreta vurderinger av utpekte saksområder og derved forbedre styrebehandlingen.

Revisjonsutvalgets oppgaver etter sparebanklovens § 17 d er å:

- forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen
- overvåke systemene for intern kontroll og risikostyring samt bankens internrevisjon om slik funksjon er etablert
- ha løpende kontakt med bankens valgte revisor om revisjonen av årsregnskapet
- vurdere og overvåke revisors uavhengighet, jf. revisorloven kapittel 4, herunder særlig i hvilken grad andre tjenester enn revisjon som er levert av revisor eller revisjonsselskapet utgjør en trussel mot uavhengigheten

Revisjonsutvalget møtes minst fem ganger i året i forkant av styrebehandling av kvartals- og årsrapporter.

Risikoutvalgets oppgaver er regulert i finansieringsvirksomhetsloven § 2-9 b. Risikoutvalget skal bidra til at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Risikoutvalget skal bidra til at konsernets styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivået og omfanget av virksomheten.

Risikoutvalget møtes så ofte det selv finner det nødvendig, men minst fem ganger årlig.

Revisjonsutvalget og Risikoutvalget er underutvalg av styret, og det er et samlet styre som har det overordnede ansvar og tar den endelige beslutning.

Godtgjørelsesutvalg

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som skal bestå av minst tre styremedlemmer. Styrets leder er fast medlem av utvalget og er også utvalgets leder. Medlemmene av utvalget utnevnes for to år av gangen av styret.

Utvalget skal være forberedende organ for styret i saker som gjelder utforming og praktisering av retningslinjer og rammer for konsernets godtgjørelsespolitikk. Konsernets godtgjørelsespolitikk skal bidra til å fremme god styring av og kontroll med foretakets risiko, motvirke for høy risikotaking, oppfordre til langsiktighet, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift.

Utvalgets oppgaver og ansvar:

- utforme en godtgjørelsespolitikk som skal være i tråd med den til enhver tid gjeldende lovgivning. Deretter skal utvalget sørge for oppfølging, oppdatering og vedlikehold av konsernets ulike godtgjørelsesordninger.
- ved utformingen og vedlikeholdet av godtgjørelsespolitikken skal utvalget identifisere hvilke ansatte og tillitsvalgte som har arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering.

- ved fastsettelsen av godtgjørelsen skal forholdet mellom fast godtgjørelse og en eventuell variabel godtgjørelse fastsettes slik at dette er balansert.

Godtgjørelsesutvalget skal innstille overfor styret på godtgjørelsespolitikk for konsernet samt vilkår for konsernsjef. Videre skal utvalget fastsette rammer for variabel godtgjørelse samt godkjenne godtgjørelsesordninger for alle forretningsområder og datterselskaper som har godtgjørelsesordninger. Utvalget skal også kunne benyttes som rådgivende instans for konsernsjef ved fastsettelse av vilkår for konsernledelsen.

Utvalget møtes etter innkalling fra lederen, men minst en gang i året og ellers etter behov. Det kreves at minst to medlemmer av utvalget deltar.

Styret har fastsatt godtgjørelsesutvalgets mandat.

Avvik fra anbefalingens pkt. 9: Ingen

Risikostyring og internkontroll

(Anbefalingens pkt. 10)

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i SpareBank 1 SMN sin langsiktige verdiskaping. Internkontroll skal bidra til å sikre effektiv drift og forsvarlig håndtering av risikoer av betydning for å oppnå konsernets forretningsmessige mål.

Konsernets rapport om kapitalkrav og risikostyring, Pilar 3-rapport, inneholder en beskrivelse av risikostyring, kapitalstyring og kapitalberegning. Denne rapporten er tilgjengelig på smn.no.

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, risikojustert avkastning, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital samt regulatorisk kapitaldekning.

Styret gjennomgår kvartalsvis konsernets utvikling innenfor de viktigste risikoområder og foretar årlig en gjennomgang av internkontrollen. Styret i SpareBank 1 SMN har hovedansvaret for å sette grenser for, og overvåke konsernets risikoeksponering. Bankens risiki måles og rapporteres i henhold til prinsipper og policy som styret har vedtatt. Risikostyring i SpareBank 1 SMN støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning.

Ledelsen i de ulike selskapene i konsernet har ansvar for risikostyring og internkontroll i de respektive selskapene og dette skal bidra til å sikre:

- målrettet, sikker, kvalitets- og kostnadseffektiv drift
- pålitelig og rettidig rapportering
- overholdelse av gjeldende lover og regler samt interne rutiner og retningslinjer

Risikostyringen er en integrert del av ledelsens beslutningsprosesser og et sentralt element hva angår organisering, rutiner og systemer. Det er etablert en egen funksjon for risikostyring i SpareBank 1 SMN.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til konsernsjef. Avdelingen har ansvaret for konsernets risikomodeller og for videreutvikling av effektive risikostyringssystemer. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig risikovurdering, risikorapportering og den overordnede risikoovervåking i konsernet og rapporterer periodisk til konsernsjefen og styret om utviklingen i risikobildet.

Bankens viktigste resultatmål er å oppnå en konkurransedyktig avkastning på egenkapitalen. Dette oppnås blant annet gjennom økt fokus på risikjustert avkastning. Risikoprising er derfor sentralt for å nå bankens mål om tilfredsstillende egenkapitalavkastning. Konsernets prinsipper og rammer for internkontroll og risikostyring er nedfelt i egen policy for risikostyring og dette er konsernets interne rammeverk for god styring og kontroll. Policyen gir føringer for konsernets overordnede holdninger til risikostyring og skal sikre at konsernet har en effektiv og hensiktsmessig prosess for dette.

Internkontroll og risikostyring er en prosess igangsatt og gjennomført av bankens styre, ledelse og ansatte og skal identifisere, håndtere og følge opp risikoene slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens vedtatte risikoprofil. Styret mottar årlig en uavhengig vurdering av intern revisor og ansvarlig revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

Styret følger opp vedtatte rammeverk, prinsipper, kvalitets- og risikomål gjennom:

- kvartalsvis rapport fra konsernsjef og avdeling for risikostyring
- kvartalsrapport/årsrapport fra intern revisor

SpareBank 1 SMN benytter Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commissions (COSO) rammeverk og Control Objectives for Information and related Technology (CobiT) rammeverk som grunnlag for prinsipper for intern kontroll og risikostyring.

Internkontroll finansiell rapportering

Styret i SpareBank 1 SMN har gitt retningslinjer for konsernets finansielle rapportering. Disse er gitt innenfor gjeldende myndighetspålagte krav og skal bidra til å sikre relevant, pålitelig, tidsriktig og lik informasjon til bankens egenkapitalbevisiere og verdipapirmarkedet forøvrig. Retningslinjene omfatter også konsernets kontakt med investorer utenom representantskapet. Enheten Finans ledes av finansdirektør og er organisert uavhengig av forretningsområdene. Finans ivaretar den finansielle rapporteringen både på morbank- og konsernnivå, og fastsetter retningslinjer for månedlig, kvartalsvis og årlig rapportering fra de ulike forretningsområdene og datterselskaper på bakgrunn av interne og eksterne krav. Finansdirektør vurderer løpende forretningsområdenes finansielle resultater og måloppnåelse, og påser at alle enhetene presterer i tråd med konsernets overordnede økonomiske målsettinger. Finansdirektør rapporterer direkte til konsernsjef.

Bankens regnskaps- og økonomiavdeling er organisert under Finans og utarbeider finansiell rapportering for SpareBank 1 SMN-konsernet. Avdelingen påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder, konsernets regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer.

Finans har etablert prosesser som sørger for at regnskapsrapporteringen kvalitetssikres og at eventuelle feil og mangler følges opp og rettes løpende. Til all finansiell rapportering er det etablert en rekke kontrolltiltak for å sikre korrekt, gyldig og fullstendig rapportering. Tiltakene omfatter rimelighets- og sannsynlighetskontroller på hvert enkelt sted innefor de ulike forretningsområdene samt på et mer aggregert

nivå. I tillegg utføres det detaljerte avstemmingskontroller daglig og månedlig. Konsernet har etablert gode målesystemer til bruk i alle forretningsområdene i konsernet hvor de mest sentrale måltall innenfor hvert område følges opp. Hvert forretningsområde har ansvar for slik månedlig finansiell rapportering og oppfølging, og samarbeider tett med Finans når det gjelder utvikling og forbedring av målesystemene. Etablerte kontrollaktiviteter evalueres jevnlig med hensyn til deres design og effektivitet.

Ekstern revisor foretar hvert kvartal begrenset revisjon av konsernets delårsregnskap. I tillegg utføres full revisjon av konsernets årsregnskap.

Intern revisjon

Intern revisor er et redskap for styret og administrasjonen for overvåking av at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Det er KPMG som står for leveransen av internrevisjonstjenester for konsernet, og leveransen av internrevisjonstjenestene omfatter morbanken, datterselskap underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll samt andre vesentlige datterselskaper. Internrevisjonens hovedoppgave er å bekrefte at den etablerte internkontrollen fungerer som forutsatt samt å påse at etablerte risikostyringstiltak er tilstrekkelige i forhold til bankens risikoprofil. Internrevisjonen rapporterer kvartalsvis til styret som vedtar årsplaner og budsjett for internrevisjonen. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger over forbedringer i bankens risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått og implementert.

Internrevisjonen utfører operasjonell revisjon av enheter og forretningsområder i SpareBank 1 SMN. Intern revisor gjennomfører ingen finansiell revisjon for konsernet, da dette gjennomføres av ekstern revisor. Det utarbeides en revisjonsplan som diskuteres med konsernledelsen, behandles i risikoutvalget og godkjennes av styret. Revisjonens risikovurderinger ligger til grunn for hvilke områder som skal gjennomgås. Det utarbeides særskilte revisjonsrapporter med resultater og forslag til forbedringstiltak som presenteres for ansvarlig leder og konsernets ledelse. Et sammendrag av rapportene sendes kvartalsvis til risikoutvalget og styret. Intern revisor legger årlig frem for styret en plan for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Eventuelle konsulentoppdrag utføres innenfor de standarder og anbefalinger som gjelder for internrevisorer (IIA/NIRF).

Etikk og varsling

Det er utarbeidet egne etiske retningslinjer for konsernet og dets ansatte, og etikk er fast tema på kurs for alle nyansatte. Dette skal bidra til at verdigrunnlaget og de etiske retningslinjene blir godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen. Det er etablert klare retningslinjer for intern kommunikasjon dersom ansatte får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser eller andre forhold som kan være med på å skade konsernets omdømme eller finansielle situasjon. Det er gitt regler for ansatte til å informere videre dersom vedkommende får kunnskap om forhold som er i strid med eksterne eller interne bestemmelser, eller som kan skade konsernets omdømme.

For videre informasjon om risikostyring og internkontroll, se note 6 i årsrapporten vedrørende finansiell risikostyring samt eget kapittel om risiko- og kapitalstyring.

Avvik fra anbefalingens pkt. 10: Ingen

Godtgjørelse til styret

(Anbefalingens pkt. 11)

Styrehonorarene som innstilles av valgkomiteen for representantskapet og som fastsettes av representantskapet, er ikke resultatavhengige og det utstedes ikke opsjoner til styremedlemmene. Styrets leder og nestleder godtgjøres særskilt og styremedlemmer som deltar i styreutvalg tilleggsgodtgjøres for dette. Ingen av styrets medlemmer valgt av representantskapet har oppgaver for konsernet utover styrevervet. Nærmere informasjon om kompensasjon for styret, revisjonsutvalg og godtgjørelsesutvalg fremgår av note 23 i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingens pkt. 11: Ingen

Godtgjørelse til ledende ansatte

(Anbefalingens pkt. 12)

Konsernets har etablert en godtgjørelsespolitikk som skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser, og skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, bidra til å unngå interessekonflikter og være i henhold til gjeldende lov og forskrift. Konsernets godtgjørelsespolitikk har særskilte regler for ledende ansatte, for andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering og for ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver, jf. krav i forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1. desember 2010.

Styret har etablert et godtgjørelsesutvalg som fungerer som et forberedende organ for styret i saker som gjelder vurdering av og kompensasjon til konsernsjefen. Videre skal utvalget innstille overfor styret på retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte (konsernledelsen). Det er styret som fastsetter godtgjørelsesutvalgets mandat. Se også omtale av styrets godtgjørelsesutvalg under pkt. 9.

En beskrivelse av godtgjørelse til konsernsjefen og ledende ansatte fremgår av note 23 i årsrapporten. I tillegg er det offentliggjort informasjon om SpareBank 1 SMN sin godtgjørelsesordning, herunder informasjon om hovedprinsippene for fastsettelse av godtgjørelse, kriterier for fastsettelse av variabel godtgjørelse samt kvantitativ informasjon om godtgjørelse til ledende ansatte, til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, til andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse samt til ansatte med kontrolloppgaver på smn.no.

Avvik fra anbefalingens pkt. 12: Ingen

Informasjon og kommunikasjon

(Anbefalingens pkt. 13)

Bankens informasjonspolitikk er basert på en fullstendig og effektiv kommunikasjon for å underbygge tillitsforholdet mellom eiere, styret og ledelsen samt sørge for at bankens interessegrupper har en løpende mulighet til å vurdere og forholde seg til banken. Bankens informasjonspolitikk er basert på en aktiv dialog med bankens ulike interessegrupper der åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet settes i fokus.

Den åpne informasjonspraksis skal være i samsvar med bankens etiske retningslinjer og sparebankloven § 21, med de begrensninger som følger av taushetsplikten og de til en hver tid gjeldende børsregler.

Korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner, eget Investor Relations-område på bankens hjemmeside og børsmeldinger. SpareBank 1 SMN sin finanskalender offentliggjøres på bankens hjemmeside.

Det avholdes også regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer. Styret har vedtatt en egen kommunikasjonsstrategi som gir føringer for hvem som kan uttale seg på vegne av SpareBank 1 SMN og i hvilke saker.

Avvik fra anbefalingens pkt. 13: Ingen

Selskapsovertakelse

(Anbefalingens pkt. 14)

SpareBank 1 SMN er en selveiende institusjon som ikke kan bli overtatt av andre gjennom oppkjøp. Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert og ingen kan eie mer enn ti prosent av sparebankens eierandelskapital. Ved erverv utover dette må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet. Oversikt over de 20 største egenkapitalbevisiere i SpareBank 1 SMN finnes på bankens hjemmeside smn.no.

Avvik fra anbefalingens pkt. 14: Lovpålagt eierbegrensning

Revisor

(Anbefalingens pkt. 15)

Ekstern revisor velges av representantskapet etter innstilling fra revisjonsutvalget. Banken har samme revisor i morselskapet og i alle datterselskap. Ekstern revisor foretar den lovbestemte bekreftelsen av den økonomiske informasjon som foretakene gir i sine offentlige regnskap. Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget. Ekstern revisor deltar i styremøtene som behandler årsregnskapet og i tillegg møter revisor i revisjonsutvalgets møter som behandler regnskapet.

Styret avholder årlig minst ett møte med revisor uten at konsernsjefen eller andre fra den daglige ledelsen er til stede. Det er ikke fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon, men ekstern revisor har ikke utført rådgivningsoppdrag av betydning for konsernet i 2013. Eventuell rådgivning fra ekstern revisor skal til en hver tid ligge innenfor rammene av revisorlovens § 4-5. Styret orienterer representantskapet om ekstern revisors godtgjørelse for revisjon og evt. andre tjenester.

Ekstern revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder om det er identifisert vesentlige svakheter i bankens interne kontroll knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen inklusive eventuelle forslag til forbedringer. I tillegg bekrefter revisor sin uavhengighet og opplyser om hvilke andre tjenester enn lovpliktig revisjon som er levert til foretaket i løpet av regnskapsåret.

Avvik fra anbefalingens pkt. 15: Det er ikke fastsatt retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon, men revisor oppsummerer årlig hvilke tjenester som er levert

til konsernet i tillegg til ordinær revisjon og disse skal til enhver tid ligge innenfor rammene i revisorloven § 4-5.

Risiko- og kapitalstyring

SpareBank 1 SMN har som mål å opprettholde en moderat risikoprofil, og å ha en så høy kvalitet i sin risikooppfølging at ingen enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Bankens risikoprofil er kvantifisert gjennom mål for rating, risikojustert avkastning, forventet tap, nødvendig økonomisk kapital samt regulatorisk kapitaldekning.

Prinsippene for risikostyring i SpareBank 1 SMN er fastsatt i bankens risikostyringspolicy. Banken legger stor vekt på å identifisere, måle, styre og følge opp sentrale risiki for å sikre at konsernet utvikler seg i tråd med vedtatt risikoprofil og strategier.

Risikostyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- en god forståelse av hvilke risiki som driver inntjeningen og risikokostnadene, og gjennom dette å skape et bedre beslutningsgrunnlag
- å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- å unngå uventede negative hendelser som kan være ødeleggende for konsernets drift og omdømme i markedet

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Styret har vedtatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av alle mulige uventede tap.

Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av forventet tap og for risikojustert kapital, men beregningen forutsetter likevel i noen tilfeller bruk av ekspertvurderinger. For risikotyper hvor det ikke finnes anerkjente metoder for å beregne kapitalbehov, legger banken vekt på å definere rammer for styring av risikoen som sikrer at sannsynligheten for at en hendelse inntreffer er svært lav.

Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SMN. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten, og at det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen. Beregningene av risikojustert kapital gjør det mulig å sammenligne risiko på tvers av risikogrupper og forretningsområder. I tillegg måles og følges risikoen opp gjennom måling av blant annet rammebruk og viktige porteføljrisikomål.

Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring, som er uavhengig av de enkelte forretningsområdene i konsernet.

Ansvar for risikostyring og kontroll

Risikostyring og kontroll er en del av SpareBank 1 SMN sin virksomhetsstyring som er beskrevet i kapitlet eierstyring og selskapsledelse. Konsernets kontroll- og styringsmodell tar sikte på uavhengighet i risikorapporteringen, hvor ansvar og roller i den daglige risikostyringen er vektlagt. SpareBank 1 SMN har

gjennom flere år lagt ned store ressurser i å utvikle effektive risikostyringsprosesser for å identifisere, måle og styre risiko.

I prosessen for risiko- og kapitalstyring er organisasjonskulturen selve grunnmuren som de andre elementene bygger på. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi, lederstil og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak.

Konsernet legger vekt på en kontroll- og styringsstruktur som fremmer målrettet og uavhengig styring og kontroll, og dette er organisert med en tredeling av risikostyringsprosessen:

Styret i SpareBank 1 SMN har ansvaret for å påse at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra vedtatt risikoprofil og myndighetspålagte krav.

Konsernets styre fastsetter de overordnede målsettingene som risikoprofil, avkastningsmål og hvordan kapitalen skal fordeles på de ulike forretningsområdene. Styret fastlegger også de overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet samt alle vesentlige aspekter ved risikostyringsmodellene og beslutningsprosessene.

Konsernsjefen har ansvaret for risikostyringen. Dette betyr at konsernsjef er ansvarlig for at det implementeres effektive risikostyringssystemer i konsernet, og at risikoeksponeringen overvåkes. Konsernsjefen er også ansvarlig for delegering av fullmakter og rapportering til styret.

Forretningsområdene har ansvaret for den daglige risikostyringen innenfor sitt område, og de skal til enhver tid påse at risikostyringen og risikoeksponeringen er innenfor de rammer og overordnede styringsprinsipper som er besluttet av styret eller konsernsjef.

Avdeling for risikostyring er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til konsernsjef. Avdelingen har ansvaret for konsernets risikomodeller og for videreutvikling av effektive risikostyringssystemer. Avdelingen er ansvarlig for uavhengig risikovurdering, risikorapportering og den overordnede risikoovervåking i konsernet.

Kredittutvalg. Konsernet har et sentralt konsernkredittutvalg og et kredittutvalg for SMB-kunder. Kredittutvalgene har ansvaret for å avgi en uavhengig innstilling til fullmaktshaver med:

- vurdering av låne- og kredittsøknadene i henhold til gjeldende kredittstrategi, kredittpolitikk, bevilgningsreglement og kredittbehandlingsrutiner
- legge spesiell vekt på avdekking av risiko i tilknytning til den enkelte søknad og foreta en egen selvstendig kredittrisikovurdering
- forsikre seg om at konsekvensene for konsernet av de ulike risikoer er klarlagt

Spesialengasjement. Banken har en egen avdeling for spesialengasjement som bistår kundeenheten i behandlingen av kunder hvor det er åpenbart, eller anses overveiende sannsynlig, at kunden ikke vil kunne betjene sine forpliktelser uten at det iverksettes tiltak ut over ordinær oppfølging.

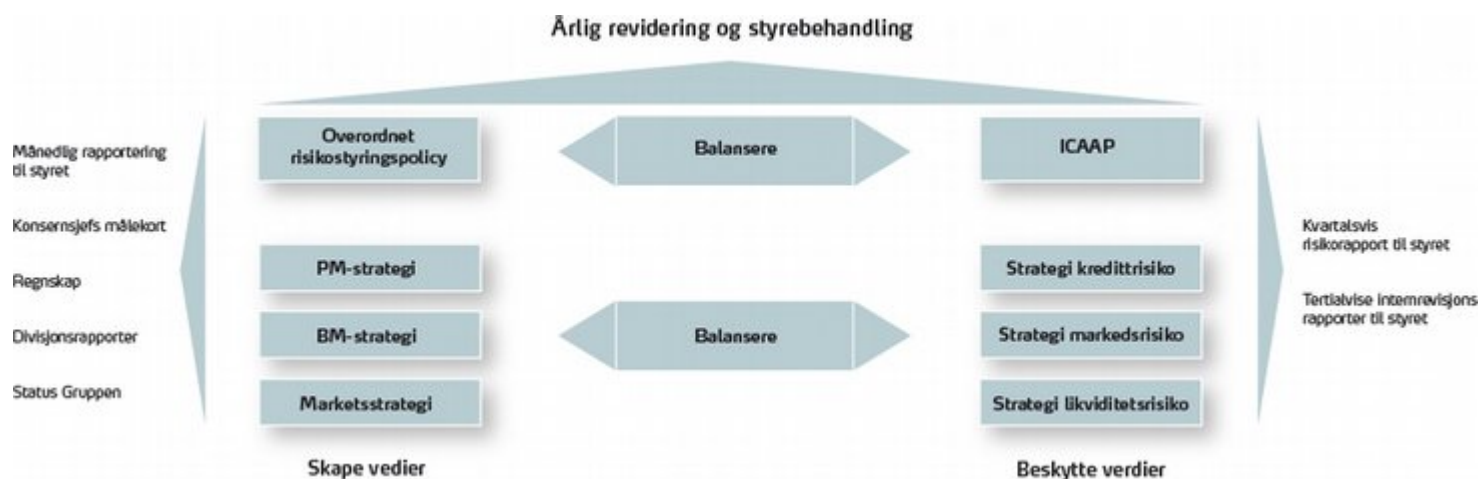
Kredittutvalg for kredittsikring (KUR). Det er etablert et eget kredittutvalg for kredittsikring (KUR) som skal ha hovedfokus på risikoutsatte engasjement. Utvalget behandler saker definert på sentral watch-list og omfatter i hovedsak engasjementer over 50 millioner kroner.

Valideringskomite. Valideringskomiteen gjennomgår minimum årlig valideringen av bankens IRB-modeller. Komiteen behandler også forslag om implementering av ny- og videreutviklede versjoner av bankens IRB-modeller. Komiteen innstiller overfor bankens styre, som fatter endelig vedtak.

Balansekomiteen har ansvaret for behandling av saker i tilknytning til kapitalstruktur og likviditetsrisiko, markedsrisiko, internprising av kapital og etterlevelse av rammer fastsatt av styret.

Internrevisjonen er et redskap for styret og administrasjonen som overvåker at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Konsernets internrevisjon utføres av ekstern leverandør og dette sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer organisasjonsmessig til styret.

Internrevisjonens rapporter og anbefalinger om forbedringer i konsernets risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått i konsernet. Internrevisjonen skal regelmessig og minimum årlig revidere IRB-systemet, herunder modellene som ligger til grunn for beregning av risikoparameterne, anvendelse og etterlevelsen av Forskrift om kapitalkrav.

Kapitalstyring

SpareBank 1 SMN har en målrettet prosess for kapitalstyring som i størst mulig grad skal sikre:

- en effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske målbilde og vedtatte forretningsstrategi
- en tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgte risikoprofil
- konkurransedyktig avkastning
- konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde
- at ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Det er en langsiktig målsetting at innenfor den vedtatte forretningsstrategien skal den risikjusterte kapitalen i størst mulig grad allokteres til de områdene som gir høyest risikjustert avkastning.

Kapitalstyringsprosessen skal:

- være risikodrevet og omfatte alle vesentlige typer risiko i konsernet
- være en integrert del av forretningsstrategien, styringsprosessen og beslutningsstrukturen
- være fremoverskuende, og det skal gjennomføres stresstester
- være basert på anerkjente og betryggende metoder og fremgangsmåter for måling av risiko
- gjennomgås regelmessig og minst årlig av styret

Finansiell framskrivning

Med utgangspunkt i det strategiske målbildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste fire årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Formålet med framskrivningen er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, finansieringsstruktur og kapitaldekning.

Basel II og IRB-systemet

Finanstilsynet har gitt SpareBank 1 SMN tillatelse til å benytte IRB-metode for kredittrisiko. Dette medfører at bankens egne risikoklassifiseringsmodeller for kredittrisiko legges til grunn ved beregning av regulatorisk kapitalkrav. Minstekrav til kapitaldekning er 80 prosent av kapitalkrav etter gammel beregningsmetode.

IRB-systemet omfatter både modeller, prosesser, kontrollmekanismer, IT-systemer og rutiner og retningslinjer som er knyttet til klassifisering og kvantifisering av kredittrisiko samt i den utvidede styringen av kredittrisikoen. IRB-systemet og modellene er validert både kvantitativt og kvalitativt for å sikre at modellene har tilstrekkelig prediksjonsevne samt at anvendelsen av modellene er i tråd med vedtatte retningslinjer.

Banken har godkjennelse til å benytte interne modeller i sin risikostyring og kapitalberegning (IRB), og har søkt Finanstilsynet om tillatelse til å benytte avansert metode for sine utlån til Bedriftsmarkedet. Svar fra Finanstilsynet forventes medio 2014.

SpareBank 1 SMN har i 2013 benyttet sjablongmetoden for kvantifisering av operasjonell risiko for morbanken, og benytter standardmetoden for kvantifisering av markedsrisiko. Som en integrert del av sin

risikostyringspolicy har SpareBank 1 SMN etablert en kapitalallokeringsprosess (ICAAP) for å sikre at banken til en hver tid har en tilstrekkelig ansvarlig kapital i forhold til valgt risikoprofil. Videre skal prosessen sikre en effektiv anskaffelse og anvendelse av kapital.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet. Bankens organisering og rammeverk for styring av kredittrisiko er tilpasset Basel-komiteens "Sound practices for the management of credit risk" samt Finanstilsynets modul for styring og kontroll av kredittrisiko.

Kredittrisiko knyttet til konsernets utlånsvirksomhet utgjør konsernets største risikoområde. Konsernet eksponerer seg for kredittrisiko gjennom utlån og leasingprodukt til privat- og bedriftsskunder samt gjennom aktiviteter i bankens kapitalmarkeds- og finansdivisjon.

Gjennom den årlige revisjonen av bankens kredittstrategi konkretiserer styret bankens risikoappetitt gjennom fastsettelse av mål og rammer for bankens kredittportefølje.

Bankens kredittstrategi og kredittpolicy er utledet av bankens hovedstrategi, og inneholder retningslinjer for risikoprofilen herunder maksimalt forventet tap (EL) for henholdsvis Personmarked og Bedriftsmarked, maksimal misligholdssannsynlighet i porteføljen (PD) og maksimal økonomisk og regulatorisk kapital (UL) allokert til kredittvirksomheten.

Konsentrasjonsrisiko styres ved:

- begrensning i størrelse på utlån og tapsgrad på enkeltengasjement,
- rammer for maksimal eksponering og anvendelse av økonomisk kapital innenfor bransjer,
- rammer for regulatorisk beregningsgrunnlag til Personmarked og Bedriftsmarked,
- krav til maksimal eksponering, kredittkvalitet og antall engasjement over ti prosent av ansvarlig kapital.

Etterlevelse av kredittstrategi og styrevedtatte rammer overvåkes løpende av avdeling for risikostyring og rapporteres kvartalsvis til styret.

Kredittrisikoen styres gjennom:

a) Organisering av styring og kontroll av kredittrisiko, fastsettes årlig av styret

Dokumentet fastsetter de overordnede prinsipper for kredittgivning. Dette innebærer oppbyggingen av bankens styringsdokumenter, organisering (ansvars- og rollefordeling) av kredittfunksjonen samt overordnede prinsipper for kredittgivning.

b) Kredittstrategien, fastsettes årlig av styret

Kredittstrategien fastsetter satsningsområder, kredittstrategiske rammer og målsettinger samt hvordan kredittrisikoen skal prises i SpareBank 1 SMN.

Styringen av kredittrisikoen i SpareBank 1 SMN baserer seg på de prinsipper som er anbefalt av Basel-komiteen i dokumentet "Principles for the Management of Credit Risk", kapitaldekningsregler (Basel II) og relevante lover og forskrifter.

c) Retningslinjer for porteføljestyling

Retningslinjene beskriver de rammer og retningslinjer som gjelder for styring av kredittporteføljen i SpareBank 1 SMN. Dette gjelder fordeling av ansvar og roller i forbindelse med måling og rapportering av risiko og lønnsomhet i porteføljen samt tiltak egnet til å styre porteføljen innenfor de rammer som er definert i kredittstrategien og kredittpolicyen.

Styring av porteføljens sammensetning skjer ved fastsettelse av prinsipper og rammer for innvilgelse av nye kreditter, eller ved endringer i eksisterende engasjementer.

d) Kredittpolicy for Personmarked og Bedriftsmarked

Dokumentene beskriver hvordan bankens kredittstrategi skal implementeres gjennom fastsettelse av detaljerte kriterier for kredittgivning for henholdsvis Privatmarked og Bedriftsmarked. Utarbeidelse og vedlikehold av kredittpolicy er konsernsjefens ansvar.

e) Bevilgningsreglement: utøvelse av kredittfullmakter

Alle fullmakter innenfor Personmarked og Bedriftsmarked er personlige. I tillegg er det innenfor Bedriftsmarked etablert lokale og sentrale kredittutvalg som skal være rådgivende organ for beslutningstaker i større kredittsaker. Kredittinnvilgelse skal skje i samsvar med bankens kredittstrategi, kredittpolicy, rutiner for kredittbehandling samt retningslinjer og skal være preget av fullstendighet, god kvalitet og profesjonalitet. Dette dokumenteres ved bruk av bankens ordinære saksbehandlersystem.

Bankens risikoklassifiseringssystem er utviklet for å kunne styre bankens utlånsportefølje i tråd med bankens kredittstrategi og for å sikre den risikojusterte avkastningen. Styret delegerer kredittfullmakt til konsernsjef og divisjonsdirektørene. Konsernsjefen kan videre delegerer fullmakter under divisjonsledernivå.

Utlånsfullmaktene er gradert i forhold til engasjementstørrelse og risikoprofil.

f) Kredittmodeller

Bankens kredittmodeller bygger på tre sentrale komponenter: Misligholdssannsynlighet (PD), eksponering ved mislighold (EAD) og tap gitt mislighold (LGD).

Misligholdssannsynlighet (PD)

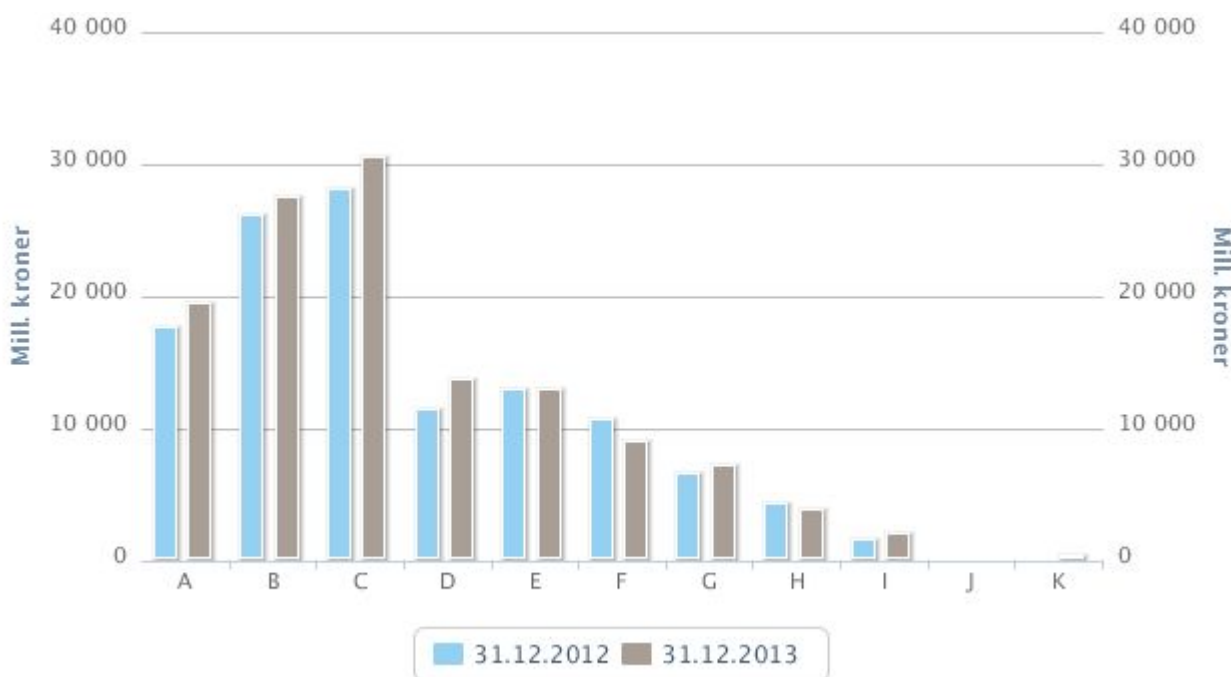
Bankens kredittmodeller er basert på statistiske beregninger av misligholdssannsynlighet. Beregningene er basert på scoringsmodeller som tar hensyn til finansiell stilling samt interne og eksterne adferdsdata. Modellene er delvis Point In Time-baserte, og reflekterer misligholdssannsynligheten i løpet av de neste 12 månedene under gjeldende konjunkturforhold.

For å kunne gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes ni risikoklasser (A-I). I tillegg har banken to risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement. Tabellen nedenfor viser intervallene for misligholdssannsynlighet for hver av risikoklassene.

SpareBank 1 SMNs misligholdsklasser

Risikoklasse	PD-Nedre	PD-Øvre
A	0,00 %	0,10 %
B	0,10 %	0,25 %
C	0,25 %	0,50 %
D	0,50 %	0,75 %
E	0,75 %	1,25 %
F	1,25 %	2,50 %
G	2,50 %	5,00 %
H	5,00 %	10,00 %
I	10,00 %	99,99 %
J (mislighold)	100,00 %	100,00 %
K (mislighold)	100,00 %	100,00 %

I figuren nedenfor vises volumfordelingen av engasjementene innenfor de ulike risikoklassene.

Bankens PD-modeller for Personmarked og Bedriftsmarked valideres løpende og minimum årlig innenfor tre dimensjoner:

- Egnethet. Det vurderes hvorvidt modellene kan benyttes på bankens eksisterende portefølje.
- Rangeringsevne. Gjennom statistiske metoder (AUC) beregner vi modellenes evne til å skille mellom kunder med ulik risiko.
- Nivå. Det gjennomføres løpende, og minimum årlig, en vurdering av modellenes treffsikkerhet på nivå. I den grad estimert PD-nivå avviker fra observert mislighold (DR) vil nivået bli justert. I denne vurderingen inngår også aktuell konjunktursituasjon og modellens konjunktoregenskaper.

Valideringsresultatene bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Eksponering ved mislighold (EAD)

EAD er en beregnet størrelse på eksponeringen ved et evt. fremtidig misligholdstidspunkt. For trekkrettigheter benyttes en konverteringsfaktor (KF) for å anslå hvor mye av nåværende ubenyttet ramme som vil være trukket opp ved et fremtidig misligholdstidspunkt. For garantier benyttes KF til å estimere hvor mye av avgitte garantier som vil bli gjort gjeldende etter mislighold. KF valideres månedlig for trekkrettigheter innenfor Personmarked og Bedriftsmarked. Bankens EAD-modell tar hensyn til ulikheter både mellom produkter og kundetyper.

Tap gitt mislighold (LGD)

Banken estimerer tapsgrad for hvert lån basert på forventet realisasjonsverdi (RE-verdi) på underliggende sikkerhetsverdier, tilfriskningsgrad, gjenvinningsgrad på usikret del av lånene samt direkte kostnader ved inndrivelse. LGD-modellen og dens komponenter valideres minimum årlig mot observerte verdier fra gjennomførte realisasjoner.

I samsvar med kravene i kapitalkravsforskriften er estimatene "down-turn"-estimer. Verdiene fastsettes etter definerte modeller. Basert på sikkerhetsdekningen (RE-verdi / EAD) klassifiseres engasjementet i en av sju klasser, hvor beste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på over 120 prosent, og laveste sikkerhetsklasse har en sikkerhetsdekning på under 20 prosent.

Sikkerhetsklasse	Nedre	Øvre
1	120	
2	100	120
3	80	100
4	60	80
5	40	60
6	20	40
7	0	20

De tre overnevnte parametrene (PD, EAD og LGD) danner grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk beregning av forventet tap (EL) og behov for nødvendig økonomisk kapital/risikojustert kapital (UL).

Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen. Totale eksponeringer mot kunder og andre motparter fremgår av noter til regnskapet.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko i derivathandel styres gjennom bruk av ISDA og CSA-avtaler mot de finansinstitusjonene som er de mest brukte motpartene. CSA-avtalene begrenser maksimal eksponering gjennom markedsevaluering av porteføljen og margininnbetaling når verdiendringen i porteføljen overstiger maksimal avtalt ramme eller threshold amount. Banken vil fortsette å inngå CSA-avtaler for å styre motpartsrisikoen.

For kunder sikres motpartsrisikoen gjennom bruk av kontantdepot eller andre sikkerheter som til en hver tid skal overstige markedsverdien av kundens portefølje. Det er etablert egne rutiner for innkalling av ytterligere sikkerheter eller lukking av posisjoner dersom markedsverdiene overstiger 80 prosent av sikkerhetene.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er en felles betegnelse for risikoen for tap og reduksjon av fremtidige inntekter som oppstår som følge av endringer i observerbare kurser eller priser på finansielle instrumenter – spesielt endringer i aksjepriser, obligasjonskurser, renter og valutakurser. Markedsrisiko omfatter også risikoen for tap som skyldes endringer i markedsprisen på finansielle derivater som futures, opsjoner, og finansielle derivater basert på noe annet enn verdipapirer - som for eksempel råvarer.

Markedsrisiko oppstår i SpareBank 1 SMN hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som finansiering, rente- og valutahandel.

Markedsrisiko kontrolleres gjennom daglig oppfølging av både risikoeksponeringer mot rammer fastsatt av styret og løpende analyser av utestående posisjoner. Avdeling for risikostyring rapporterer månedlig til styret status på etterlevelsen av styrevedtatte rammer. Det er etablert detaljerte rammer for investeringer i aksjer, obligasjoner, posisjoner i rente- og valutamarkedene samt ramme for spreadrisiko.

Konsernet definerer rammer for eksponering i egenkapitalinstrumenter med utgangspunkt i stresstester basert på Finanstilsynets scenarier. Rammene gjennomgås minst en gang i året og vedtas årlig av bankens styre.

Til beregning av bankens markedsrisiko benyttes Finanstilsynets modeller for markeds- og kredittrisiko. Disse modellene stresstester bankens markedsrisiko ut i fra tradisjonelle risikomål for eksponering med tillegg for risikofaktorene risikospredning og markedslivviditet. Risikofaktorene gjennomgås kvartalsvis.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i markedrentene i finansielle markeder. Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og finansiering i fastrentepapirer. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endring i verdien på renteinstrumentene ved en renteendring på ett basispunkt. Konsernet benytter analyser som viser effekten av nevnte renteendring for ulike løpetidsbånd, og det er egne rammer for renteeksponering innenfor hvert løpetidsbånd i tillegg til egen ramme for samlet renterisiko. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort, og konsernets renterisiko er lav til moderat.

Spreadrisiko er risikoen for at tap oppstår som følge av endringer i markedsverdi/realistisk verdi av obligasjoner. Obligasjonsrisikoen styres med utgangspunkt i en evaluering av de enkelte utstedere. I tillegg har banken en egen ramme for samlet spreadrisiko for samtlige obligasjoner. Banken beregner spreadrisikoen basert på Finanstilsynets modul for markeds- og kredittrisiko, der samlet tapspotensial er summen av tapspotensialer beregnet for hver enkelt kredittrisikoeksponering. Tapspotensialet for den enkelte kreditteksponering beregnes med utgangspunkt i rating og durasjon. Obligasjonsrisikoen vurderes som moderat.

Valutakursrisiko er risikoen for tap som oppstår gjennom endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutasortene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Valutarisikoen vurderes som lav.

Aksjerisiko er risikoen for tap i posisjoner som følge av endringer i aksjekurser. Denne risikoen er knyttet til posisjoner i egenkapitalinstrumenter, inkludert derivater med egenkapitalinstrumenter som underliggende. Aksjerisikoen vurderes som moderat.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres eller i form av ekstra dyr finansiering.

Styring

Bankens finansavdeling er ansvarlig for konsernets finansiering og likviditetsstyring. Etterlevelse av rammer overvåkes av avdeling for risikostyring, og status rapporteres månedlig til styret. Konsernet styrer sin likviditet samlet ved at finansavdelingen har ansvaret for å finansiere både banken og datterselskapene.

Styringen tar utgangspunkt i konsernets overordnede likviditetsstrategi som skal gjenspeile konsernets moderate risikoprofil. Som en del av strategien, er det også utarbeidet beredskapsplaner for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige markeder med både bankspesifikke og næringsmessige krisescenarier samt en kombinasjon av disse. Likviditetsstyringen inkluderer også stresstester der man simulerer likviditetseffekten av forskjellige hendelser i markedet. Resultatet av slike stresstester inngår i grunnlaget for konsernets og alliansens beredskapsplaner for likviditetsstyring.

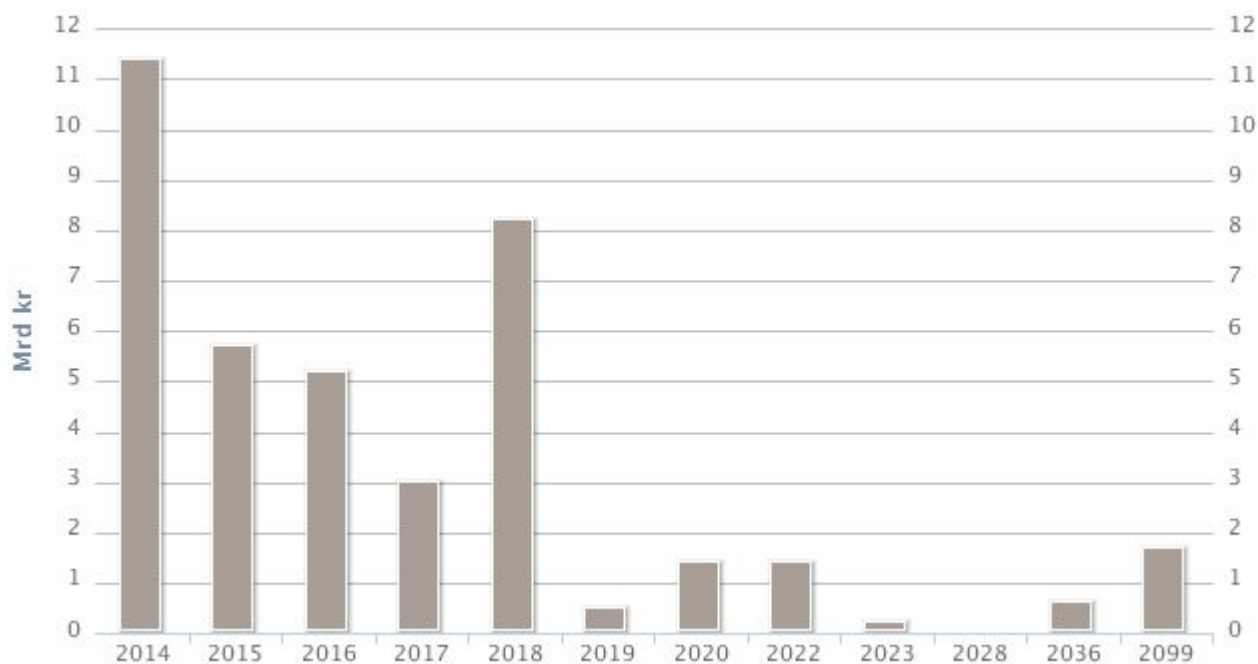
Risikomåling

Bankens styre behandler likviditetsstrategien årlig, og fastsetter rammer som hensyntar behovet for langsiktighet og balanse i likviditetsanskaffelsen. Styret har etablert rammer som legger begrensninger på bankens kortsiktige likviditetsforfall innenfor ulike tidsperioder. Dessuten har banken som mål å kunne overleve i 12 måneder med ordinær drift uten ny ekstern finansiering.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Per 31. desember 2013 var innskuddsdekningen 70 prosent. Banken reduserer sin likviditetsrisiko gjennom en spredning av innlån på ulike markeder, innlånskilder og instrumenter samt ved bruk av langsiktige innlån. En for stor grad av konsentrasjon i forfall øker sårbarheten for refinansiering. Denne risikoen er søkt begrenset gjennom definerte rammer. Banken blir kredittvurdert av Moody's og Fitch Ratings som et element i å sikre finansiering til akseptable priser fra markedet.

Likviditeten i SpareBank 1 SMN er tilfredsstillende. Bankens likviditet måles jevnlig mot likviditetsindikatoren for en referanseportefølje som er definert av Finanstilsynet. Bankens likviditetsstrategi angir et maksimalt avvik mot denne porteføljen. Banken har holdt seg innenfor disse rammene i hele 2013.

Figuren nedenfor illustrerer innlånsporteføljens forfallstruktur fra og med årsslutt 2013.

Utvikling siste år

Banken har vært aktiv i finansieringsmarkedet i 2013 og utstedt lån både innenlands og i utlandet. Konsernets likviditetssituasjon per 31. desember 2013 er tilfredsstillende. Konsernet økte sine likvide eiendeler blant annet gjennom obligasjoner deponert i Norges Bank i løpet av året. Banken hadde ved årsskiftet tilfredsstillende likviditet. Det var 5,3 milliarder kroner i kontanter og innskudd i Norges Bank, 1,8 milliarder i utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og 17 milliarder i sertifikater og obligasjoner. Det meste av verdipapirporteføljen kan brukes som sikkerhet for lån i Norges Bank. Av konsernets totale innlånsvolum ved årsslutt er det omlag 11 milliarder kroner som skal refinansieres i 2014. Banken hadde ved utgangen av 2013 flyttet 31,7 milliarder kroner av de best sikrede boliglån inn i SpareBank 1 Boligkreditt. Banken forventer at selskapet også vil utgjøre en viktig del av bankens finansiering i 2014.

For å redusere bankens motpartsrisiko, har banken inngått avtaler om sikkerhetsstillelse ved derivathandler (såkalte CSA-avtaler) mot sentrale motparter. Dette innebærer at eksponeringen mot bankens mest sentrale motparter blir vesentlig redusert gjennom at banken eller dens motparter må stille sikkerhet når verdien på inngåtte forretninger overstiger en på forhånd avtalt terskel.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser. Eksempler på slike hendelser kan være feil som begås av ansatte, det kan forekomme svakheter i produkter, prosesser eller systemer, eller banken kan påføres tap utenfra gjennom bl.a. bedragerier, brann og naturskader.

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentlige av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet.

SpareBank 1 SMN er opptatt av å øke sin kompetanse på styring av operasjonell risiko og har derfor etablert et tett samarbeid med SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 Nord-Norge, Bank 1 Oslo Akershus, Sparebanken Hedmark og Universitetet i Stavanger for videreutvikling av rammeverket for analyse av operasjonell risiko og etablere verktøy for en bedre kvantifisering av operasjonell risikoeksponering.

Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå i SpareBank 1 SMN. Ledernes viktigste hjelpemidler i arbeidet er faglig innsikt og lederkompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingssystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger bidrar også til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet. Eventuelle svakheter og forbedringstiltak rapporteres oppover i organisasjonen.

SpareBank 1 SMN legger vekt på fullmaktstrukturer, gode rutinebeskrivelser og godt definerte ansvarsforhold gjennom leveranseavtaler mellom de ulike divisjonene som elementer i et rammeverk for å håndtere den operasjonelle risikoen.

Styret holdes oppdatert på status for operasjonell risiko blant annet gjennom kvartalsvise risikorapporter og den årlige internkontrollrapporteringen.

I tillegg mottar styret en årlig uavhengig vurdering fra intern revisor på konsernets risiko og om internkontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

I arbeidet med å sikre en kontinuerlig forbedring i alt SpareBank 1 SMN gjør, benyttes et eget registrerings- og oppfølgingssystem (Risiko Informasjonssystem). Dette systemet bidrar til en bedre struktur og oppfølging av risiko, hendelser og forbedringsområder. Dette systemet, sammen med rapporteringen som gjennomføres, utgjør en viktig erfaringsbase for operasjonell risiko. Alle operasjonelle hendelser som potensielt kan medføre tap eller der tap har oppstått, registreres i basen. Forbedringstiltak skal vurderes og iverksettes der dette finnes hensiktsmessig.

Konsernet har et bredt anlagt forsikringsprogram som vil fange opp vesentlige deler av tapene ved større hendelser og katastrofer. For disse hendelsene er det tegnet ansvar- og kriminalitetsforsikringer samt eiendom-, innbo- og løsøreforsikringer. I tillegg har konsernet tegnet flere typer personalforsikringer. Forsikringene er meget kostnadseffektive og tar primært sikte på å dekke større tapshendelser.

I 2013 er det registrert operasjonelle tapshendelser i morbanken med et samlet tap på om lag 6 millioner kroner.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 SMN blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SMN har en vesentlig eierandel og innflytelse.

SpareBank 1 Gruppen, BN Bank, SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt kommer inn under denne definisjonen. Risikoen i de ulike selskapene er moderat, men banken er gjennom eierposten i SpareBank 1 Gruppen indirekte utsatt for økt markedsrisiko. SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt er primært finansieringsinstrumenter for kjernevirksomheten som utøves i eierbankene. De har et relativt enkelt risikobilde, og risikoappetitten er svært lav for markeds- og likviditetsrisiko. Den operasjonelle risikoen i disse selskapene vurderes også å være lav.

SpareBank 1 SMN utøver sin eierstyring over SpareBank 1 Gruppen og BN Bank effektivt gjennom de formelle styringsorganene som er etablert.

Forretningsrisiko

Risikoen for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundedadferd.

Forretningsrisikoen gir seg uttrykk i en uventet svekkelse i resultatet. SpareBank 1 SMN opplever kontinuerlig større og mindre endringer i rammebetingelser, både gjennom konkurransesituasjonen og endring i lovgivning som påvirker inntektsmodeller. Felles for disse endringene er at banken løpende foretar tilpasninger i sin egen forretningsmodell for å kompensere for eventuelt inntektsbortfall, enten dette er gjennom å finne andre inntektsområder, eller gjennom å tilpasse kostnader til den nye virkeligheten.

God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen. Ettersom forretningsrisiko kan oppstå som følge av ulike risikofaktorer, benyttes et bredt sett av verktøy (kvalitative og kvantitative) for å identifisere og rapportere denne type risiko.